

Revizyon No	Yapılan Revizyon	Rev. Sayfası	Revizyon Tarihi	Revizyonu Yapan
01	Dış kaynaklı hizmetler prosedüründe değişiklik yapılması.		20.03.2011	Hasan COŞKUN Ameliyathane Sorumlu Hemşiresi
02	Aletlerin Sterilizasyonu maddesine "Eğer araç ısıya dayanıklı değil ve aletler kritik malzeme kategorisinde ise bu malzeme hidrojen peroksit gaz planlaması ile steril edilir" cümlesi eklendi.	11.sayfa	20.05.2012	Hasan COŞKUN Ameliyathane Sorumlu Hemşiresi
03	Tanımlar eklendi	2.sayfa	21.06.2016	Enf. Kont. Hemş. Bilge DEV
04	SAS, SKS ve DAS Rehberi eşliğinde gözden geçirildi.	Tüm sayfalar	02.09.2019	Ece Nur TOPCU Eğitim ve Enfeksiyon Hemşiresi
Gözden Geçirme	Gözden geçirildi.	Tüm sayfalar	11.09.2022	Ece Nur TOPCU Eğitim ve Enfeksiyon Kontrol Hemşiresi
05	Protoein kalıntı testi bilgisi eklendi.	11. sayfa	25.03.2024	Ece Nur TOPCU Eğitim ve Enfeksiyon Kontrol Hemşiresi
06	Servislerde Kullanılan Araç-Gerecin Dezenfeksiyonu kısmında Laringoskopların dezenfeksiyonu detaylandırıldı ve saklama koşulları güncellendi	10. ve 11.sayfa	18.02.2025	Öznur ÜLKÜ Eğitim ve Enfeksiyon Kontrol Hemşiresi
HAZIRLAYAN		KALİTE SİSTEM ONAYI		ONAY
ENFEKSİYONLARIN KONTROLÜ VE ÖNLENMESİ KURULU		KALİTE YÖNETİM DİREKTÖRÜ		BAŞHEKİM

1.AMAÇ VE KAPSAM

Bu talimatın amacı Optimed Sağlık Hizmetlerinde sterilizasyon ve dezenfeksiyon işlemlerinin nasıl ve hangi yöntemlerle yapılacağını belirlemesidir. Sterilizasyon ve dezenfeksiyon işlemlerini kapsamaktadır.

2.TANIMLAR VE KISALTMALAR**MSÜ: Merkezi Sterilizasyon Ünitesi**

Temizlik: Kir ve organik artıkların fiziksel olarak uzaklaştırılmasıdır.

Sterilizasyon: Cansız maddeler üzerinde bulunan canlı organizmaların sporlar dahil öldürülmesidir.

Dezenfeksiyon: Cansız maddeler üzerinde bulunan sporlu bakteriler haricindeki mikroorganizmaların öldürülmesidir. Fiziksel temizlik ile sterilizasyon arasında bir işlemdir.

Asepsi: Hasta ile temasa gelecek tıbbi araç gereçleri, enfeksiyon ajanlarından (patojen ve non patojen mikroorganizmalar) arıtmak ve her türlü kirlenme yollarının ortadan kaldırılması için alınan tedbirlerin hepsidir.

Antisepsi: Vücut yüzeyindeki canlı mikroorganizma sayısının, antimikrobiyal aktiviteye sahip olan bir kimyasal madde (antiseptik) kullanılarak indirgenmesidir.

Yüksek Düzeyde Dezenfeksiyon: Tüm vejetatif bakteriler, virüsler ve mantar sporlarıyla bakteri sporlarının bir kısmının eliminasyonu. Sıklıkla alet dezenfeksiyonu anlamına gelir.

Orta Düzeyde Dezenfeksiyon: Tüberküloz etkenleri ve diğer vejetatif bakterilerle, virüs ve mantarların çoğunun inaktive edilmesi. Sıklıkla yüzey dezenfeksiyonu anlamına gelir.

Düşük Düzeyde Dezenfeksiyon: Tüberküloz etkenleri ve zarfsız virüslere etkisiz olan ancak bir kısım vejetatif mikroorganizmaları inaktive edebilen dezenfeksiyon. Genelde yüzey temizliği anlamına gelir.

Dekontaminasyon: Kontamine malzemelerin temizlik dezenfeksiyon veya sterilizasyon ile kullanıma elverişli hale getirilmesi.

Dezenfektan: Cansız ortamdaki mikroorganizmaları inaktive etmek için kullanılan solüsyonlar.

Antiseptik: Canlılar üzerindeki mikroorganizmaları inaktive etmek için kullanılan solüsyonlar.

3.REFERANS DOKÜMANLAR

Enzimatik Temizleyici Kullanım Talimatı

Steril Depo Alet Sayımı Formu

Cerrahi Motor Temizliği Talimatı

Enfeksiyon Kontrol Prosedürü

Dekontaminasyon Talimatı

Yüksek Düzey Dezenfektan Solüsyonu Kayıt Defteri

Yıkama Etkinlik Testi Kontrol Formu

Ameliyathane Sarf Spanç Ve Malzeme Sayım Formuna

Dezenfektan Kullanım Listesi

Merkezi Sterilizasyon İşleyiş Prosedürü

Hastane Temizliği Prosedürü

Ameliyathane Temizlik Talimatı

Dezenfektan Solüsyon Kirlilik Kayıt ve Kontrol Formu

4.UYGULAMA**4.1.ASEPSİ-ANTİSEPSİ**

Asepsi, tıbbi asepsi ve cerrahi asepsi olmak üzere iki şekilde ele alınır.

4.1.1.Tıbbi Asepsi

Tıbbi asepsi, patojen mikroorganizmaların bir kimseden diğerine veya çevreye yayılmasını önlemek için yapılan işlemlerdir. Mikroorganizmaların kaynaktan çıktıktan sonra yok edilme yöntemlerini de içerir. Tıbbi asepsi uygulamaları, hastane enfeksiyonlarının önlenmesinde çok önemlidir. Hastane enfeksiyonlarına karşı verilen mücadelede, hasta bakımı veren bütün sağlık personeli, üzerine düşen görevleri titizlikle yerine getirmelidir. Enfeksiyon kontrolünü sağlamak için kullanılan yöntemler, asepsi ilkelerine uyarak gerçekleştirilir.

4.1.2.Tıbbi Asepsinin Temel İlkeleri

- Eller, sıklıkla ve özellikle yapılan ya da yapılacak işlemlerden önce ve sonra yıkanmalıdır.
- Kirli araç gereçler ve çarşaflar üniformaya değdirilmeden taşınmalıdır.
- Kirli yatak takımları ve diğer gereçler yere konulmamalıdır.
- Çarşaflar silkelenmemeli ve toz kaldırmaktan kaçınılmalıdır.
- Hastaların; öksürüğü, hapşırığı ve solunumu ile yüz yüze gelinmemelidir.
- Araç gereçler; yıkanırken, fırçalanırken veya tozu alınırken vücuttan uzakta tutulmalıdır.
- Temizlenme işlemi en az kirli bölgeden çok kirli bölgeye doğru yapılmalıdır. Kirli veya kullanılmış araç-gereçler, doğrudan doğruya uygun kapların içine konmalıdır.
- Vücut atıkları ve akıntılarıyla bulaşmış ıslak gereçler, naylon torbalar içine konulduktan sonra kirli arabasına atılmalıdır.
- Banyo suyu, gargara suyu gibi kirli sular, küvetin kenarına ve üniformaya sıçratılmadan doğrudan kanala dökülmelidir.
- Patojenlerle kirlendiğinden şüphe edilen gereçler sterilize edilmelidir.
- Mikroorganizmaların yayılmaması için bireysel temizlik ve düzene dikkat edilmelidir.
- Mikroorganizmalar için yerleşim yeri olacağından taşlı yüzükler veya bileklikler takılmamalıdır.

4.2.Cerrahi Asepsi

Uygulama yapılacak ortamın, çevresinin ve gerekli araç gerecin mikroorganizmalardan arındırılması işlemidir. Cerrahi asepsi; deri bütünlüğü bozulduğunda,steril vücut boşluklarına girildiğinde (invaziv işlemler), deri bütünlüğü bozulmuş ve steril vücut boşluklarına girilmiş hastalara bakım verildiğinde (üriner kateterizasyon, yara bakımı, paranteral uygulamalar vb.) uygulanır. Asepsi kavramı içinde steril terimi, cerrahi asepsi için geçerli olup mikroorganizmaların ve sporların tam olarak yokluğudur.

4.2.1.Cerrahi Asepsinin Temel İlkeleri

- Steril bir cisim, sadece steril bir cisme değebilir.
- Steril olmayan bir cisim, steril cisme değdiğinde, onu kontamine eder (kirlendir).
- Steril bir kumaş ya da kâğıt üzerine herhangi bir sıvı sıçratılmamalıdır.

- Steril cisim bel düzeyinin üzerinde tutulmalıdır. Böylece cismin görüş açısı içinde kalması sağlanır ve kaza ile kontamine olması engellenir.
- Steril bir alan ya da cisim üzerine, konuşmaktan, öksürüp hapşırmaktan, üzerinden el kol geçirmekten sakınılmalıdır.
- Steril alandan uzaklaşmamalı ya da alana sırt dönülmemelidir. Görüş açısı içinden çıkan alan kontamine olabilir.
- Kesilmiş deriden içeri sokulan, deriyi delerek içine giren, normalde steril olan vücut boşluklarına yerleştirilen her şeyin steril olması gerekir.
- Gerektiğinde steril objeler; steril malzeme pensi veya steril eldiven ile tutulmalıdır.
- Eğer cismin steril olup olmadığından en ufak bir kuşku duyuluyorsa cisim kontamine kabul edilmelidir.

4.2.2.Steril Paket Açılırken Dikkat Edilmesi Gerekenler

- Steril bir paketin dışı steril değildir, unutmayınız.
- Steril malzeme paketinin yırtık olup olmadığını kontrol ediniz.
- Steril malzeme paketinin ıslak olup olmadığını kontrol ediniz.
- Steril malzeme paketinin son kullanma tarihini kontrol ediniz.
- Paket üzerinde sterilizasyon işlemine tabi tutulduğuna dair kontrol yapınız.
- Paketi, kesinlikle yırtarak açmayınız.
- Steril malzemeyi, steril giyinen birisine açıyorsanız açtığınız paketin içindeki malzemeyi almasını bekleyiniz, içine dokunmayınız.
- Steril paket veya bohça bir yere konularak açılacak ise zemin kuru, boş, bel seviyesinden yüksek ve düz olmalıdır.
- Paketi, dış kenarlarından iki elinizle tutunuz.

4.3.Dekontaminasyon İşlemi

4.3.1.Uygulama Esasları

Dekontaminasyon işlemi öncesi personel eldiven giymelidir. Malzemeler özelliklerine göre sınıflandırılarak ayrı ayrı dekontaminasyon ve dezenfeksiyon programı uygulanır. Cerrahi aletlerdeki gözle görülebilir tüm kan, kir, vücut atıkları ve yabancı maddelerin uzaklaştırılması, alet üzerindeki mikroorganizma sayısının azaltılması ve aletlerin korozyondan korunması için dezenfeksiyon/sterilizasyon öncesi ön yıkama yapılmalıdır. Yıkama işlemi aletlerin kullanımından sonra mümkün olan en kısa süre içerisinde yapılmalı, aletler kirli bekletilmemelidir. Temiz ya da kirli görünmesine bakılmaksızın tıbbi işlemlerde kullanılan tüm aletler temizlenmelidir.

4.3.2.Manuel Temizlik

Manuel temizlik için paslanmaz çelik lavabo kullanılır. Manuel temizlikte yıkama yapılmadan önce normal aletler, hassas aletler ve çok parçalı aletler birbirinden ayrılmalıdır. Aletlerin tamamı kapsayacak şekilde enzimatik/dezenfektan içerisine batırılmalıdır. Lümenli aletlerin içinden enjektör veya tabanca yardımı ile solüsyon geçirilmelidir. Cerrahi makas, pens vb aletler açılarak enzimatik solüsyonun içine atılmalıdır. Aletlerin üzerinde ve eklemlerde bulunan kan, protein, mukus ve doku parçası gibi artıklar yumuşak fırça

ile fırçalanmalıdır. Aletlerin özelliğine göre uygun aparatlar kullanılmalıdır.(Basıncılı su ve hava tabancası, sünger, özel fırça, yumuşak bez vs.) Enzimatik özellikli solüsyonda firmanın önerisine göre bekletilir. (Enzimatik Temizleyici Kullanım Talimatı) Enzimatiklerin kullanım ömrü hazırlandıktan sonra 24 saattir. Akan su altında durulanır ve lifsiz bir bez ve hava tabancası yardımıyla kurutulur. İşlem bittiğinde lavabo boşaltılır ve uygun dezenfektanla lavabonun ve tezgahın yüzeyleri silinir. Arızalı ve/veya işlevinde aksaklık olan aletler kullanıldıkları bölümden arıza bilgisi kaydedilmiş olarak Ameliyathane Merkezi Sterilizasyon Steril Depo Alet Sayımı Formuna kaydedilerek sterilizasyon ünitesine gönderilir. Arızalı alet dekontamine edilir. Creutzfeldt-Jacobs (Deli dana hastalığı etkeni) olan ve/veya olasılığı olan hastalarda kullanılan aletler sterilizasyona teslim edildiğinde; dekontaminasyondan önce, 121oC 1 saat veya 134oC 20 dakika basınçlı buhar sterilizasyonu işlemine tabi tutulur.

Dekontamine edilen aletler paketleme odasına verilir ve medikal paketleme usulüne uygun olarak paketlenir. Tüm dezenfeksiyon işlemleri yapılır. Bu işlemler sırasında alet ve setlerin sayımı da yapılmış olur. Her ameliyat seti içinde, mevcut olan aletlerin kayıtlı olduğu ve sayılarının kaydedildiği bir set listesi bulunur. Ameliyat sonrası set içindeki aletler mevcut alet listesi ile karşılaştırılarak kontrol edilir. Sayma işlemi ön yıkamadan sonra yapılır.

4.3.3.Ultrasonik yıkama makinası ile Dekontaminasyon

- Aletlerin kaba kirleri musluk altında akıtılır.
- Ultrasonik yıkama makinası talimatına uygun şekilde solüsyonları hazırlanır ve yıkama işlemi yapılır.

4.4.Cerrahi Motor ve Aksesuarları

Cerrahi motor ve aksesuarlarının temizliğinde üretici firmanın önerileri dikkate alınır.

Motorları kesici ve delici aksesuarlar kullanıldığı yerden ayrılmış ve emniyete alınmış olarak gelir.

Tüm aksesuarları birbirinden ayrılır. Eğer firma bilgileri yoksa motorlar suya batırılmaz ve ultrasonik yıkama cihazında yıkanmaz. Enzimatik solüsyona batırılmış bezle silinerek temizlendikten sonra dezenfektan ile silinir. Kablolu olanların motorların kabloları çıkarılmadan yıkama ve dezenfeksiyon işlemi yapılır. Kablolar enzimatik ve dezenfektan solüsyonla silinir. Manuel dekontaminasyon işlemi yapılan parçalar, yumuşak lifsiz bir bezle kurularak paketleme odasına verilir (Cerrahi Motor Temizliği Talimatı).

4.5.Laparoskopi Aletleri

Laparoskopi aletleri demonte edilir.

Küçük aksesuarların kaybolmamasına dikkat edilir.

Tüplerin içinden basınçlı su ve hava geçirilir.

Kanüllü aletlerin içi tekrar kontrol edilir, eğer yeterince temizlenmemişse işlem tekrarlanır, gerekirse uygun bir fırça yardımı ile temizlenir.

Yumuşak lifsiz bir bez/hava tabancası ile kurulanır.

Dekontaminasyonu sağlanan aletler paketleme odasına verilir.

4.6.Anestezi Malzemeleri

Ameliyathanede kullanılan laryngoskop bladeleri ilgili kullanıcı tarafından dekontaminasyon/dezenfeksiyonu yapılarak tekrar kullanıma hazır hale getirilir. Bu işlemler sırasında personel “kişisel

koruyucu ekipmanları; eldiven, maske ve gözlük, sıvı geçirmeyen önlük gibi genel korunma yöntemlerini kullanılan Enfeksiyon Kontrol Prosedürüne uygun olarak standart önlemler veya kontaminasyon türüne yönelik özel önlemler alınır.

Bu işlem için EPA Ürün Sınıflaması yapılır.

4.7.1 EPA Ürün Sınıflaması ve Bu Ürünler İçin CDC'nin Belirlediği Dezenfeksiyon Düzeyleri

	Dezenfektanlar	Ölen Mikroorganizmalar	Canlı Kalan Mikroorganizmalar
Yüksek Düzey Dezenfeksiyon	-Gluteraldehid %2 -Ortoftetaldehit -Sodyum hipoklorit 1000-5000 ppm	Yanda belirtilenler dışındaki tüm mikroorganizmalar	Dirençli bakteri sporları Yavaş virüsler (CJD)
Orta Düzey Dezenfeksiyon	-Etil/isopropil alkol %60-70 -İyodorforlar 30-50 ppm serbest iyot -Fenol ve fenol bileş. %0.4-5 -sodyum hipoklorit 100-1000 ppm	Vejetatif bakteriler M. Tuberculosis HBV dahil çoğu virüsler Çoğu mantarlar	M. aviumintracellulare Bakteri sporları Yavaş virüsler (CJD)
Düşük Düzey Dezenfeksiyon	-Etil/isopropil alkol<%50 -Fenol ve fenol bileş. %0.4-5 -İyodorforlar 30-50 ppm serbest iyot -Sodyum hipoklorit 100 ppm serbest klor -Kuaterner amonyum bileşikleri %4-1.6	Çoğu vejetatif bakteriler Bazı virüsler Bazı mantarlar	M. Tuberculosis Bakteri sporları Hepatit B virüsü Yavaş virüsler (CJD)

Kurumda kullanılan araç ve gereçlerin hangisinin sterilizasyon hangisinin dezenfeksiyon gerektirdiği Spaulding sınıflamasına göre yapılır.

4.8.Tıbbi cihaz ve malzemelerin enfeksiyon risk sınıflaması ve kullanılacak yöntemler (DAS Rehberi 2015)

Cihaz, alet ve malzeme	Spaulding sınıfı	İnfeksiyon riski	Yöntem
Cerrahi aletler, kardiyak ve üriner kateterler, implantlar, drenler, enjektör iğneleri, akupunktur iğneleri, biyopsi forsepsi, transfer forsepsi, transducer forcepsi, laporoskop, artroskop, bronkoskop, sistoskop2	Kritik malzeme (Steril doku veya vasküler sisteme giren)	Yüksek	Sterilizasyon Buhar, Hidrojen Peroksit Gaz, ETO
Fleksible endoskoplar, larengoskoplar, vaginal-rektal usg propları, transözefagial EKO probu, endotrakeal tüpler, nazal kanüller, ventilatör	Yarı kritik malzeme (Mukozalara bütünlüğü bozulmuş)	Orta/Yüksek	Yüksek Düzey Dezenfeksiyon (Kullanılan yüksek düzey

bağlantı hortumları, nemlendiriciler ve filtreler, nebulizatör kapları, aspirasyon sondaları, beslenme sondaları, larengoskop bıçakları, larengeal tüpler, fiberoptik bronkoskop, airway bazı oftalmik araçlar, kulak şırınga hortumu, amalgam kondansatörü	deriye temas eden)		dezenfektan çeşidine bağlı olarak gerekli temas süresi 5-20 dk arasında değişmektedir.)
Steteskop, tansiyon aleti-manşonu, EKG propları, BIS elektrotları, pulse oksimetre, kulak spekulumu, tespit malzemeleri, küvöz, hasta yatağı ve örtüleri, yemek kapları, sürgüler vb.	Kritik olmayan malzeme (Sağlam deri ile teması olan, mukoza ile teması olmayan)	Düşük/Orta	Düşük/Orta Düzey Dezenfeksiyon (≤ 10 dk temas)

4.9.Dezenfektanların Avantajları-Dezavantajları

Dezenfektanlar	Avantajları	Dezavantajları
Perasetik asit/Hidrojen peroksit	Aktivasyon gerektirmez. Önemli bir rahatsız edici etkisi ya da kokusu yoktur.	Kozmetik ve fonksiyonel açıdan materyal uyum problemi olabilir (bakır, çinko gibi).
Glutaraldehit	Materyal uyumu çok iyidir.	Solunum iritasyonu yapar. Ortamın havalandırılması gereklidir. Kötü kokuludur. Mikrobakterisidal aktivitesi yavaştır. Yüzaylerdeki kan ve dokuları fiks eder.
Hidrojen peroksit	Aktivasyon gerektirmez. Organik maddelerin ve bakterilerin uzaklaştırılmasını kolaylaştırır. Atıkları zararlı değildir. Koku ve iritasyon problemi yoktur. Materyal uyumu iyidir. Kanı koagüle etmez, doku fiksasyonu yapmaz. Biyofilm oluşumunu engeller. Cryptosporidium türlerini inaktive eder.	Çinko, bakır, nikel/gümüş kaplama aletlerde kozmetik ve/veya fonksiyonel uyumsuzluk problemi vardır.
Ortofitalaldehit	Hızlı etkilidir. Aktivasyon gerektirmez. Belirgin bir kokusu yoktur. Materyal uyumu iyidir.	Deriyi, giysileri ve çevre yüzeyleri boyar.
Perasetik asit	Sterilizasyon süresi kısadır. Son ürünleri çevreye zarar vermez. Otomatize sistemdir. Çevrim standarttır. Hızlı sporisidal etkilidir. Kullanıcıya zararı yoktur. Materyal uyumu iyidir. Kanı koagüle etmez, doku fiksasyonu yapmaz.	Sadece sıvıya batırılabilen aletlerde kullanılır. Alüminyum anodize kaplamalı materyallerde uyumsuzluk olabilir. Biyolojik kontrolü yoktur. Bir çevrimde çok az sayıda alet ya da tek bir endoskop işleme alınabilir. Bu yöntemle steril ola aletlerin steril olarak saklanması mümkün değildir. Ciddi göz ve deri hasarı yapar.

Hipokloritler	Geniş etki spektrumludur. Hızlı etkilidir. Toksisitesi azdır. Çevre problemi oluşturmaz. Biyofilm tabakasına etkilidir. Suyun sertliğinden etkilenmez.	Organik materyaldan etkilenir. Korozyon yapar. Cildi tahriş eder. Tekstil ürünlerin rengini açar. Dayanıksız, ışık ve ısıyla bozulur. Amonyak ve asitlerle toksik klor gazı oluşturur. Alet dezenfektanı olarak önerilmez.
Klor dioksit (CIO ₂)	Hızlı ve güçlü etkilidir. Etki spektrumu geniştir. Kötü tad ve koku bırakmadığından su dezenfeksiyonunda klora tercih edilir. Toksisitesi düşüktür. Karsinojen, mutajen etki göstermez. Gaz halinde zararlı yoğunluğu (>0,1 ppm) görülebilmektedir. Toksik olmayan bileşiklere paçalanır.	Dayanıksız olduğundan kullanım sırasında üretilir. Organik maddeler ve ışıktan etkilenir. Korozivdir. Bazı metallere (bakır, piring) ve plastiklere zarar verir. Bazı yüzey materyallerinin rengini açabilir. Güvenlik sınırı (0,1 ppm) üzerindeki yoğunlukta solunum sistemi, göz ve mukozalarda tahrişe neden olur. Havada %7-8 yoğunluklarda patlayabilir.
Alkol	Hızlı etkili, geniş spekturumludur. Renksiz, uçucu, atık bırakmaz. Kötü koku ve leke oluşturmaz. Toksik değildir. Durulama ve kurulum gerektirmez. Materyal uyumu iyidir. Dayanıklıdır. Diğer antiseptiklerle sinerjik etki gösterir.	Sporisit değil. Yanıcı, parlayıcıdır. Ciltte kuruluk, tahriş yapabilir. Fiksatif. Kirli ortamda etkisizdir. Lastik, plastik malzemeyi sertleştirir. Merceklerin montaj materyalini bozar. Renksiz olduğundan uygulandığı alanı belirginleştirmez.

4.10. Kullanılan araç ve gereçlerin sterilizasyon ve/veya dezenfeksiyonu öncesi şu adımlar izlenir;

- Kullanılacak malzemeler yarı kritik malzeme sınıfında ve sterilizasyon işlemi uygulanmayacak ise bu tür malzemelere Yüksek Düzey Dezenfektan ile dezenfekte edilir.
- Etkili bir dezenfeksiyon için dezenfeksiyon işleminin her basamağındaki uygulamalar kurallara uygun ve belirli standartta yapılmalıdır.
- Tüm bu işlemleri gerçekleştirecek personel ilk olarak kişisel koruyucu ekipmanlarını (eldiven, maske, gözlük ve gereğine göre koruyucu önlük) giymelidir.
- Dezenfekte edilecek araç ve gereçler kullanımdan hemen sonra üzerindeki kaba kirden arındırılmalı ve uygun bir deterjan, dezenfektan veya enzimatik solüsyon kullanılarak dekontamine edilmelidir.
- Dezenfekte edilecek çok parçalı, lümenli, kompleks yapıları malzemeler demonte edilerek dikkatlice yıkanmalı, tüm lümenlerden dekontaminasyon solüsyonu geçirilmeli ve organik atıklar tamamen uzaklaştırılmalıdır.
- Ön temizlikten sonra aletler lümen içleri dahil bol su ile durulanmalıdır.
- Durulama işleminden sonra aletlerin nemi kurutulmalıdır.
- Temiz ve kuru aletler uygun dezenfektan solüsyon içerisine tamamen batırılmalıdır.
- Aletler solüsyona tamamen batırılarak aletlerin tüm yüzeylerin dezenfektan madde ile temas etmesi sağlanmalıdır.
- Dezenfektan çözeltilere daldırma sırasında aletin boşluklarında hava kabarcıklarının kalmamasına

dikkat edilmelidir.

- Lümenli aletlerde tüm lümenlerden dezenfektan solüsyon geçirilmelidir.
- Cilt ve gözlere toksik etkisinden dolayı dezenfektan solüsyonları kapalı kaplarda kullanılmalıdır.
- Belirtilen yeterli sürede aletler dezenfektan solüsyonu içinde bekletilmeli, uygun süre bekledikten sonra çıkarılan aletler steril distile su veya çeşme suyu ile durulanmalı ve iyice kurutulmalıdır.
- Dezenfekte edilmiş aletler derhal kullanılmalı ya da tekrar kontamine olma ihtimalini en aza indirecek şekilde saklanmalıdır.
- Sulandırılmış/Sulandırılmamış dezenfektanlar uzun süre bekletilmemelidir. Bekletilme süresi üretici firmanın önerisini aşmamalıdır. Hazırlanan solüsyonda hazırlanma ve son kullanım tarihi içeren bilgiler olmalıdır. Solüsyonda gözle görülür kirlenme olduğunda süresi beklenmeden değişimi yapılmalıdır.
- Kullanım sıklığına göre minimum etkin konsantrasyon kontrolü yapılmalı ve kayıt altına alınmalı.

4.11.Minimal Etkinlik Kontrolü

- Ürüne özel olmalıdır.
- Bu testin yapılış sıklığı solüsyonun kullanım sıklığına göre belirlenir.
 - Her gün solüsyon kullanılmadan önce 1 test,
 - Günlük her 10 kullanımdan sonrası 1 test,
 - Haftalık kullanım için, kullanım öncesi 1 test
- Test sonucu olumsuz ise hazırlanan solüsyon kullanılmamalı, ekleme yapılmamalı, yeni solüsyon hazırlanmalı.
- Test sonuçları kayıt edilmelidir. Yüksek Düzey Dezenfektan Solüsyonu Kayıt Defteri ve Yıkama Etkinlik Testi Kontrol Formları kullanılır.
- Yıkama-dezenfeksiyon ekipmanlarının etkinliğini saptamak amacı ile 15 günde bir protein kalıntı testi yapılır. Kullanım şekli:
 - Protein kitini kullanırken ellerden protein kontaminasyonunu önlemek için eldiven giyilmelidir.
 - Yüzey ıslak ise pamuklu çubuğu test edilecek alana sürün; yüzey kuru ise kit içinde bulunan distile su ile önce pamuklu çubuğu nemlendirin ve ardından istenilen bölgeye sürün.
 - Pamuklu çubuğu test tüpüne ekleyin ve kapağı sıkıca kapatın. 10 saniye süre ile sallayın.
 - Test tüpünü ters çevirin, sonucu görmek için bekleyin.
 - Renk değişikliği olmaması, protein tespit edilmediğini gösterir. Mavi renk yüksek protein seviyelerinin tespit edildiğini gösterir, sıvı da maviye dönebilir.
 - Dezenfektan solüsyon kirlilik kayıt ve kontrol formuna kaydedilir.
 - Ameliyathanelerde kullanılan ürünlerin hangi hastaya kullanıldığı Yüksek Düzey Dezenfektan Defteri ne kayıt edilir. Bu defterdeki kayıtlarda sıra numarası verilir (örnek Y-050 gibi) ve bu hasta dosyasında Ameliyathane Sarf Spanç Ve Malzeme Sayım Formuna kaydedilir.
 - Kullanılacak dezenfektanın kullanım alanlarının ve hazırlanma bilgisi Dezenfektan Kullanım Listesinde yer almaktadır.

4.12.Servislerde Kullanılan Araç-Gerecin Dezenfeksiyonu

ARAÇ-GEREÇLER	UYGULAMA
CERRAHİ ALETLER	Sterilizasyon öncesi etkili bir mekanik temizlik yapılmalıdır. Birbirine bağlı cerrahi aletler (forseps, makas, vb) açık olarak temizlenir. Temizlendikten sonra aletler su ile durulanır, kurulanır ve uygun yöntem ile steril edilir.
ATEŞ ÖLÇER	Hızlı yüzey dezenfektanı ile temizliği yapılır.
ASPIRASYON CİHAZI	Hasta başı aspirasyon torbaları her hasta değişimi sonrası ya da dolduğunda değiştirilmelidir. Seyyar aspiratör kullanımında maksimum 24 saat sonrası haznesi, bağlantı kısımları boşaltılıp klor tabletli su ile temizliği sağlanmalıdır Aspirasyon sondaları her kullanım sonrası değişmelidir.
OKSİJEN MANOMETRESİ	Su haznesindeki distile su 24 saatte bir değiştirilmelidir. Her hasta değiştiğinde distile su değişmeli ve manometre uygun dezenfektan ile yıkanmalıdır. Kullanılmadığı sürece kuru tutulmalıdır. Sürekli kullanımda haftada iki kez uygun dezenfektan ile temizlenmelidir.
LARİNGOSKOP	İşlem sonrası/kontaminasyon sonrası blade kısımları sterilizasyona gönderilerek enzim içerikli solüsyonda ön yıkama işlemleri tamamlandıktan sonra uygun yüksek düzey dezenfektan ile dezenfekte edilir, kurutulur. Kilitli poşetlere koyularak dezenfeksiyon tarihi etiketlenir ve kilitli poşetlerde kuru olarak saklanır. Kullanılmayan laringoskoplar ise 15 günde bir sterilizasyona gönderilerek tüm temizlik ve dezenfeksiyon işlemlerinden geçirilir. Handle kısmı ise cihaz yüzey dezenfektanı ile silinir. Günlük kontroller blade kısımlara temas etmeden poşet dışından sağlanır.
ACİL MÜDAHALE ARABASI/ÇANTASI	Ayda bir kez ve her kullanım sonrası temizliği yapılır.
PANSUMAN ARABALARI KAN VE NUMUNE TAŞIMA KAPLARI BİYOGÜVENLİK KABİNİ	Gün sonunda ve kirlendikçe uygun yüzey dezenfektanı ile temizliği yapılır.
TANSİYON ALETİ	Manşeti kirlendikçe yıkanır, diğer kısımlar uygun yüzey dezenfektanı ile silinir. İzolasyon odalarında kullanılan malzemeler oda dışına çıkarılmamalıdır.
STETESKOP	Her kullanımdan sonra uygun yüzey dezenfektanı ile temizliği yapılır.
DEFİBRİLATÖR	Her kullanımdan sonra dezenfektan ile temizliği yapılır.

SÜRGÜ ÖRDEK	Her kullanım sonrası mekanik temizliği yapıldıktan sonra klor tabletli su ile temizliği yapılır.
USG cihaz problemleri	Dezenfektan emdirilmiş havlu peçete ile temizlenmeli.

Yüksek düzey dezenfeksiyon işlemi uygulanan bölümler ameliyathane, endoskopi ve KBB polikliniğidir. Endoskopi ünitesinde yıkama makinesi ile dezenfeksiyon işlemi yapılmaktadır. Kliniklerde kullanılan cerrahi aletler ön temizlik işlemi yapılmadan sterilizasyon işlemi için merkezi sterilizasyon ünitesine kapaklı kutu veya kırmızı poşet ile teslim edilir.

4.13.Aletlerin sterilizasyonu:

- Genelde tüm hastanelerde olduğu gibi basınçlı buharla sterilizasyon (otoklav), Hidrojen Peroksit Gaz Plazma sterilizatörü ve Kimyasal sterilizasyon kullanılmaktadır.
- Eğer araç-gereç ısıya dayanıklı ise sterilizasyon ünitesine gönderilir ve basınçlı buharla sterilizasyon (otoklav) sağlanır. Sterilizasyon işlemine gönderme işleminde Merkezi Sterilizasyon İşleyiş Prosedüründe belirtilen kurallarla malzemeler gönderilir.
- Eğer araç- araç gereç ısıya dayanıklı değilse ve aletler kritik malzeme kategorisinde ise bu malzemelere Hidrojen Peroksit Gaz Plazma ile sterilize edilir. Sterilizasyon işlemine gönderme işleminde Merkezi Sterilizasyon İşleyiş Prosedürü nde belirtilen kurallarla malzemeler gönderilir.

4.14.Yüzey Dezenfeksiyonu

- Hastane genelinde bulunan yüzeylerin dezenfeksiyonu işlemi Hastane Temizliği Prosedüründe belirtildiği şekilde Risk Düzeyine Göre Temizlik Planına uygun olarak yapılır.
- Ameliyathanenin yüzey ve cihaz dezenfeksiyonu Ameliyathane Temizlik Talimatında belirtildiği gibi yapılır.
- Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde küvözlerin, solunuma yardımcı cihazların, vb. cihazların ve yüzeylerin dezenfeksiyonu Yenidoğan Yoğun Bakım Temizlik Talimatında belirtildiği şekilde yapılır.
- Doğumhanede bulunan cihazların, aletlerin ve yüzeylerin dezenfeksiyonu Doğumhane Temizlik Talimatı da belirtildiği gibi yapılmaktadır.
- Acil servisin dezenfeksiyonu; Acil Servis Temizlik Talimatı nda belirtildiği gibi yapılmaktadır.
- Ambulansın dezenfeksiyonu; Ambulans Kontrol Malzeme Temini ve Temizlik Talimatında belirtildiği gibi yapılmaktadır.
- Yetişkin Yoğun Bakım ünitesinde dezenfeksiyon işlemi Yetişkin Yoğun Bakım Temizlik Talimatına göre yapılır.
- Laboratuvar ünitesinde Laboratuvar Temizlik Talimatına göre yapılır.

4.15. Hastanede bulunan ve hastane içme suyundan beslenen sebillerin bakımı anlaşmalı firma tarafından altı ayda bir yapılır. Temizlik personeli tarafından haftada bir klor tabletli su ile silinip durulanarak Su Sebili Temizlik Kontrol Formu ile kayıt altına alınmaktadır. Yapılan işleme dair bakım formu firma tarafında ilgili bölüme verilir. Her ay su sebillerinin randomize seçilerek kültür alınır mikrobiyoloji laboratuvarında çalışılır.

4.16.Hasta Ve Çalışan Güvenliği

- Dezenfektanlar kimyasal maddelerdir. Zararlı, tahriş edici, yalkıcı veya aşındırıcı olabilirler. Konsantre dezenfektanlar her zaman eldiven, önlük, solunum ve göz koruması gibi uygun kişisel koruyucu malzemeler kullanılarak hazırlanmalıdır. Hipokloritler, cildi tahriş edebilir, tekstil ürünlerinin rengini açar. Amonyak ve asitlerle toksik klor gazı oluşturur ve solunum problemlerine yol açar. Alkol, yanıcı ve parlayıcıdır. Ciltte kuruluk ve tahriş yapabilir.
- Dezenfektan kullanımı ile ilgili eğitimler verilmelidir.
- Bazı kişiler dezenfektanlara karşı daha duyarlı veya alerjik olabilir. Deri döküntüleri, kontakt dermatit veya nadir vakalarda solunum güçlüğü gerçekleşebilir.
- Dezenfektanlar aşındırıcı olabilir ve kumaşlara, materyallere ve plastiklere zarar verebilir. Muhafazasında ve kullanım sırasında Dezenfektan Kullanım Listesi'nde belirtilen koşullara göre kullanılmalıdır.

4.17.Eğitim

MSÜ biriminde çalışan ve dezenfeksiyon işlemi yapan çalışanlara her yıl eğitim verilmektedir. Ayrıca hizmet içi eğitimler de planlanmaktadır.

5. SORUMLULAR

Sterilizasyona gelen malzemelerin bu talimata uygun olarak sterilizasyonundan ve dezenfeksiyonundan Sterilizasyon Bölümü çalışanları, denetiminden Ameliyathane Sterilizasyon Sorumlu Hemşiresi ve Enfeksiyon Kontrol Hemşiresi sorumludur.